

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного права № 1

СИЛЛАБУС
навчальної дисципліни
«Цивільне право України» ч. 2
(обов'язкова)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2021

Силлабус навчальної дисципліни «Цивільне право України» частина 2:
галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний
рівень перший (бакалаврський)

Розробники:

Борисова Валентина Іванівна завідувач кафедри цивільного права №1,
кандидат юридичних наук, професор,
Пучковська Ірина Йосипівна., професор кафедри цивільного права № 1,
доктор юридичних наук, професор,
Ходико Юрій Євгенович, доцент кафедри цивільного права № 1,
кандидат юридичних наук, доцент,
Янишен Віктор Петрович, доцент кафедри цивільного права № 1,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри цивільного парва № 1
протокол № 11 від 2 червня 2017 р.

Оновлено на засіданні кафедри цивільного парва № 1
протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.

Оновлено на засіданні кафедри цивільного парва № 1
протокол № 1 від 2 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри Борисова В. І.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни	10
3. Вимоги викладача	12
4. Контрольні заходи результатів навчання	12
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів.....	14
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів.....	14

Вступ

Навчальну дисципліну «Цивільне право України» ч. 2 викладають наступні лектори:

Борисова Валентина Іванівна – завідувач кафедру, кандидат юридичних наук, професор;

Коробцова Наталія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Кривобок Світлана Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Пучковська Ірина Йосипівна – доктор юридичних наук, професор;

Соловійов Олексій Миколайович – кандидат юридичних наук, доцент;

Таш'ян Роман Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;

Ус Марина Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Ходико Юрій Євгенович – кандидат юридичних наук, доцент;

Янишен Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент;

Викладачі, які проводять практичні заняття:

Баєва Галина Олександрівна – асистент;

Балюк Віктор Миколайович – асистент;

Біляєв Олександр Олександрович – кандидат юридичних наук, асистент;

Долгополова Любов Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент;

Донець Антон Геннадійович – кандидат юридичних наук, асистент;

Дуденко Тетяна Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Іванов Андрій Миколайович – асистент;

Казанцев Сергій Володимирович – асистент;

Кацюба Карина Валеріївна – асистент;

Маліновська Ірина Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент;

Філатова-Білоус Наталія Юліївна – кандидат юридичних наук, доцент.

Викладачі перебувають на кафедрі відповідно до їхнього розкладу занять та графіка проведення індивідуальних консультацій.

Контактна інформація: кафедра цивільного права № 1:

адреса – вул. Пушкінська, 77, ауд. 31

телефон – (057) 704 92 98

електронна адреса - civilnuau@ukr.net

Ціллю навчальної дисципліни «Цивільне право України» ч. 2 є формування предметних компетентностей у сфері правового регулювання зобов'язальних правовідносин.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни відповідно до її знаннєвої компоненти і дидактичної структури є: засвоєння теми поняття зобов'язання як одного із різновидів цивільних правовідносин, його структурні елементи (суб'єкти, об'єкти та зміст), підстави виникнення та припинення зобов'язання, способи забезпечення виконання зобов'язання, правові наслідки порушення зобов'язання та цивільно-правова відповідальність за порушення умов

зобов'язання. Специфіка загальних положень зобов'язального права полягає в тому, що вони розповсюджуються однаково як на договірні, так і недоговірні зобов'язання. Відомі майновому обороту України зобов'язання можна поділити на такі групи, а саме з: передачі майна у власність; передачі майна у користування; виконанню робіт; наданню послуг; спільній діяльності; відшкодуванню шкоди, а також які опосередковують використання об'єктів інтелектуальної власності та ті, що виникають із односторонніх правомірних дій.

Навчальна дисципліна «Цивільне право України» ч. 2 належить до циклу обов'язкових дисциплін, які вивчаються в Університеті.

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з наступних дисциплін:

- теорії держави і права;
- основи римського приватного права;
- організація судових та правоохоронних органів;
- юридичної деонтології.

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін:

- сімейне право;
- захист прав споживачів;
- цивільний процес;
- договірне право;
- земельне право;
- господарське право;
- трудова право;
- екологічне право тощо.

Опис навчальної дисципліни «Цивільне право України» ч. 2:

- кількість кредитів ЕКТС – 6,0;
- загальна кількість годин – 180;
- термін викладання – 2 семестри.

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни «Цивільне право України» ч. 2:

ПК – 1. Здатність до розуміння категорій і понять зобов'язального права.

ПК – 2. Здатність до розуміння фундаментальних принципів (засад) зобов'язальних правових відносин.

ПК – 3. Уміння виявляти взаємозв'язки в цивільно-правових договорах.

ПК – 4. Розуміння місця зобов'язального права у цивільному праві.

ПК – 5. Розуміння сутності захисту майнових інтересів особи у страхових правовідносинах

ПК – 6. Навички використання цивільно-правової термінології.

- ПК – 7. Знання правил, методів, прийомів і засобів юридичної техніки.
- ПК – 8. Здатність до критичного та системного аналізу цивільно-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- ПК – 9. Уміння застосовувати набуті теоретичні знання у вирішенні професійних завдань.
- ПК – 10. Навички збору та аналізу інформації з першоджерел та самостійного опрацювання додаткової літератури.
- ПК – 11. Уміння працювати з інформаційними правовими базами та офіційними сайтами.
- ПК – 12. Здатність до систематичної самостійної роботи за темами лекцій, практичних занять тощо.
- ПК – 13. Здатність застосовувати знання з зобов'язального права для подальшого вивчення навчальних дисциплін цивільно-правового циклу.
- ПК – 14. Знання підстав та порядку відшкодування шкоди завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг).
- ПК – 15. Уміння виявляти взаємозв'язки між економічним розвитком суспільства та змінами у регулюванні особистих немайнових та майнових правовідносин.
- ПК – 16. Знання понять, змісту та видів транспортних зобов'язань.
- ПК – 17. Уміння виявляти спільні риси та відмінності договірних та не договірних зобов'язань.
- ПК – 18. Знання понять, загальної характеристики та функцій зобов'язального права.
- ПК – 19. Знання положень про зобов'язання (поняття, види, зміст, підстави виникнення) та вміння застосовувати вказані положення у практичній діяльності.
- ПК – 20. Знання основних засад (принципів) виконання зобов'язань у цивільному праві
- ПК – 21. Знання поняття, умов та видів забезпечення виконання зобов'язань та вміння їх розмежовувати при застосуванні у практичній діяльності.
- ПК – 22. Знання поняття і підстав припинення зобов'язань.
- ПК – 23. Вміння розмежовувати порушення, припинення та односторонню відмову від зобов'язання.
- ПК – 24. Знання основних положень, пов'язаних з продажем товарів неналежної якості.
- ПК – 25. Знання підстав, змісту та форм цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.
- ПК – 26. Навички застосування підстав звільнення від цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.
- ПК – 27. Розуміння підстав та порядку відшкодування шкоди завданої каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого.

ПК – 28. Вміння поєднувати усталені підходи до вирішення практичної проблеми з новітніми.

ПК – 29. Уміння знаходити і застосовувати правові позиції Верховного Суду України і Конституційного Суду України при вирішенні практичних завдань.

ПК – 30. Уміння застосовувати судову практику при вирішенні практичних завдань.

ПК – 31. Уміння знаходити і застосовувати правові позиції Європейського Суду з прав людини при вирішенні практичних завдань.

ПК – 32. Вміння на основі наявних знань запропонувати необхідні зміни до законодавства з метою усунення проблем, що існують у правозастосуванні.

ПК – 33. Знання поняття та загальної характеристики зобов'язань по відшкодуванню шкоди.

ПК – 34. Знання змісту принципу свободи договору, а також меж його реалізації.

ПК – 35. Навички класифікації цивільно-правових договорів за різними критеріями та підставами.

ПК – 36. Вміння розмежовувати договори комісії, доручення та управління майном

ПК – 37. Знання особливостей договору за участю третьої особи.

ПК – 38. Навички здійснення юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг фактичного характеру.

ПК – 39. Знання юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг юридичного характеру.

ПК – 40. Знання юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг змішаного характеру.

ПК – 41. Знання принципу «генерального делікту» у зобов'язаннях по відшкодуванню шкоди.

ПК – 42. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.

ПК – 43. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.

ПК – 44. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.

ПК – 45. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням послуг.

ПК – 46. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням фінансових послуг.

ПК – 47. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.

ПК – 48. Знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають із спільної діяльності.

ПК – 49. Знання поняття, змісту та видів зобов'язань, що виникають із односторонніх правочинів.

ПК – 50. Розуміння деліктних зобов'язань та особливості їх правового регулювання.

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД– 1.1. Застосовувати правові доктрини, категорії, поняття та принципи зобов'язального права.

РНС НД– 1.2. Демонструвати знання правил, методів, прийомів і засобів юридичної техніки.

РНС НД – 1.3. Демонструвати знання загальних засад (принципів) виконання зобов'язання.

РНС НД – 1.4. Демонструвати знання загальних положень зобов'язального права.

РНС НД – 1.5. Характеризувати взаємозв'язки в цивільно-правових договорах

РНС НД – 1.6. Визначати місце зобов'язального права у системі права.

РНС НД – 1.7. Демонструвати знання та розуміння поняття і підстав припинення зобов'язання.

РНС НД – 1.8. Визначати порушення, припинення та односторонню відмову від зобов'язання.

РНС НД – 1.9. Застосовувати знання підстав, змісту та форм цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.

РНС НД – 1.10. Застосовувати знання звільнення від цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання.

РНС НД – 1.11. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.

РНС НД – 1.12. Демонструвати знання положень про зобов'язання та вміння застосовувати їх на практиці.

РНС НД – 1.13. Визначити особливості основних засад (принципів) виконання зобов'язання в цивільному праві.

РНС НД – 1.14. Демонструвати знання, поняття, умови та види забезпечення виконання зобов'язань та вміння їх розмежовувати при застосуванні у практичній діяльності.

РНС НД – 1.15. Відшукувати необхідну інформацію й використовувати мережу Інтернет і правові баз даних.

РНС НД – 2.1. Розкрити зміст принципу свободи договору та меж його реалізації в практичній діяльності.

РНС НД – 2.2. Застосовувати логічний, критичний і системний аналіз цивільно-правових документів.

РНС НД – 2.3. Демонструвати знання основних положень у сфері продажу товарів неналежної якості.

РНС НД – 2.4. Визначати проблемні правові ситуації у окремих договорах.

РНС НД – 2.5. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.

РНС НД – 2.6. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.

РНС НД — 2.7. Здійснювати класифікацію цивільно-правових договорів за різними критеріями та підставами.

РНС НД – 2.8. Володіти правничою термінологією у сфері зобов'язального права.

РНС НД – 2.9. Здатність грамотно та чітко формулювати свою правову позицію, наводячи належні обґрунтування.

РНС НД – 2.10. Здатність використовувати інформацію з державних реєстрів для використання у професійної діяльності.

РНС НД – 3.1. Здійснювати критичний аналіз при поєднанні усталених підходів до вирішення практичних проблем з новітніми.

РНС НД – 3.2. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням послуг.

РНС НД – 3.3. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що пов'язані з наданням фінансових послуг.

РНС НД – 3.4. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.

РНС НД – 3.5. Застосовувати набуті знання у нестандартних професійних ситуаціях при систематичній самостійній роботі за темами лекцій, практичних занять тощо.

РНС НД – 3.6 Демонструвати вміння на основі наявних знань запропонувати необхідні зміни до законодавства з метою усунення проблем, що існують у правозастосуванні.

РНС НД – 3.7. Визначати взаємозв'язки між економічним розвитком суспільства та змінами у регулюванні особистих немайнових та майнових правовідносин.

РНС НД – 3.8. Визначати правовий статус третьої особи у зобов'язанні.

РНС НД – 3.9. Демонструвати знання юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг фактичного характеру.

РНС НД – 3.10. Демонструвати знання юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг юридичного характеру.

РНС НД – 3.11 Демонструвати знання юридичної кваліфікації зобов'язань, пов'язаних із наданням послуг змішаного характеру.

РНС НД – 3.12. Демонструвати знання захисту майнових інтересів особи у страхових правовідносинах.

РНС НД – 3.13. Здатність розкрити поняття, зміст та види транспортних зобов'язань.

РНС НД – 3.14. Демонструвати знання щодо розмежування договорів комісії, доручення та управління майном.

РНС НД – 4.1. Здатність продемонструвати знання щодо підстав та порядку відшкодування шкоди завданої каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого.

РНС НД – 4.2. Демонструвати знання понять, змісту, особливостей та видів зобов'язань, що виникають із спільної діяльності.

РНС НД – 4.3. Демонструвати знання зобов'язального права для подальшого вивчення навчальних дисциплін цивільно-правового циклу

РНС НД – 4.4. Демонструвати знання спільних рис та умінь відмежування договірних та не договірних зобов'язань.

РНС НД – 4.5. Демонструвати знання та розуміння деліктних зобов'язань та особливості їх правового регулювання.

РНС НД – 4.6. Демонструвати знання підстав та порядку відшкодування шкоди завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг).

РНС НД – 4.7. Здатність здійснювати кваліфікацію зобов'язань, що виникають з односторонніх правочинів.

РНС НД – 4.8. Демонструвати вміння знаходити і застосовувати правові позиції Верховного Суду України і Конституційного Суду України при вирішенні практичних завдань.

РНС НД – 4.9 Демонструвати знання практики Європейського суду з прав людини.

РНС НД – 4.10. Здатність продемонструвати знання поняття та загальної характеристики зобов'язань з відшкодування шкоди.

РНС НД – 4.11. Демонструвати здатність аналізу принципу «генерального делікту» у зобов'язаннях по відшкодуванню шкоди.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Зобов'язальне право і зобов'язання

Поняття зобов'язального права. Поняття і значення договору. Виконання зобов'язання. Сутність забезпечення виконання зобов'язання. Припинення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання. Положення цивільно-правового договору.

Модуль 2. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність, у користування та у зв'язку з виконанням робіт

Договір купівлі-продажу. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду). Договір найму (оренди). Договір найму

(оренди) житла. Договір позички. Договір підряду. Договір будівельного підряду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Модуль 3. Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг. Зобов'язання щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.

Договір про надання послуг. Договір перевезення. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання. Договір доручення. Договір комісії. Договір управління майном. Страхові зобов'язання. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського вкладу (депозиту). Договір банківського рахунку. Договір факторингу. Порядок та форми безготівкових розрахунків. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії.

Модуль 4. Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності. Недоговірні зобов'язання.

Договір про спільну діяльність. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної та юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота студентів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять	
1	Модуль 1. Зобов'язальне право і зобов'язання	1,7	52	12	14	–	–	26
2	Модуль 2. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність, у користування та у зв'язку з виконанням робіт	1,3	38	8	14	–	–	16
3	Модуль 3. Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг. Зобов'язання	1,9	57	13	18	–	–	26

	щодо розпорядження правами інтелектуальної власності.							
4	Модуль 4. Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності. Недоговірні зобов'язання.	1,1	33	7	10	–	–	16
Разом:	4	6,0	180	40	56	–	–	84

3. Вимоги викладача

При вивченні навчальної дисципліни «Цивільне право України» ч. 2 до студента висуваються наступні вимоги:

- володіння категоріальним апаратом;
- вміння орієнтуватися у змісті чинних нормативних актів;
- узагальнене мислення;
- логічність та повнота викладення навчального матеріалу;
- навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань;
- активність роботи на практичних заняттях;
- регулярне відвідування лекцій та практичних занять;
- підготовка до лекції та практичних занять шляхом ознайомлення з матеріалами підручників, монографій, статей та наукових праць за темами;
- самостійне опрацювання наукових праць з цивільного права;
- виконання письмових домашніх завдань;
- оволодіння знаннями та підготовка до іспиту;
- додержання норм академічної поведінки та етики.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

- лекції – 0 балів;
- семінарські заняття – 40 балів ;
- іспит – 60 балів.

Разом: 100 балів.

За результатами практичних занять у 5 семестрі виставляється залік. Підсумковий бал за результатами поточного модульного контролю та залік виставляються на останньому практичному занятті відповідного семестру.

Мінімальна кількість балів для заліку дорівнює 10 балам. Студенти, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання іспиту кількістю балів (20) і вище, не мають права на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Оцінювання за всіма результатами контролю протягом навчального року здійснюється шляхом підсумовування результатів разом за 100-бальною шкалою. Завдання поточного модульного контролю оцінюються як підсумок результатів за окремими змістовними модулями в діапазоні від 0 до 20 балів. Відповіді на екзаменаційні питання, які виносяться на підсумковий контроль знань, оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів.

Осіній семестр Модуль 1-2		Весняний семестр Модуль 3-4		Іспит	Разом за курс
ПЗ	Підсумкова контрольна робота	ПЗ	Підсумкова контрольна робота		
15	5	15	5	60	100

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національно ю шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота,		

4.3. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за допомогою наступних методів педагогічного контролю:

а) традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань, задач, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем;

б) інноваційні методи:

- групові інтерактивні методи навчання: мозковий штурм, робота в малих групах, аналіз правових ситуацій, рольова гра, кейс-метод тощо.

в) методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review тощо.

5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів

При вивченні навчальної дисципліни «Цивільне право України» ч. 2 самостійна робота студентів здійснюється у трьох взаємопов'язаних формах:

а) аудиторна самостійна робота, яка здійснюється під керівництвом викладача:

- підготовка процесуальних документів із запропонованих кейсів та фабул;
- підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей та повідомлень.

б) поза аудиторна самостійна робота:

- підготовка до лекцій;
- вивчення нового матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни, які не викладаються на лекціях;
- підготовка до іспиту.

в) творча, у тому числі науково-дослідницька робота:

- підготовка рефератів, доповідей, тематичних презентацій, есе за темами навчальної дисципліни.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів

Основні джерела:

Цивільний кодекс України: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Цивільне право підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, А. Г. Бірюкова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо – Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х. : Право. – 2014. – Т.2. – 816 с.

Цивільне право України. Частина друга : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико ; за заг. ред. В. І. Борисової. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2020. – 246 с.

Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів з обов'язкової навчальної дисципліни «Цивільне право України» (частина 2) для студентів 3 курсу денної форми навчання (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньо-професійної програми «Право») / уклад.: В. І. Борисова, І. Й. Пучковська та ін. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 147 с.

Тематика курсових робіт з цивільного права України [Текст] : (галузь знань 0304 «Право», освітньо-кваліф. рівень «Бакалавр», напрям підгот. 6.030401 «Правознавство») для студ. III курсу заочної і вечірньої форми навчання / уклад. В. І. Борисова [та ін.] . – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. – 45 с.

Тестові завдання з навчальної дисципліни «Цивільне право України». Ч. II [Електронний ресурс] : галузь знань 0304 «Право», освітньо-кваліф. рівень «Бакалавр», напрям підгот. 6.030401 «правознавство» для студ. III курсу : електр. вид. / уклад. В. І. Борисова [та ін.]. – Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2014. – 124 с.

Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НУЮАУ) http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=102:kafedra-cziv%D1%96lnogo-prava-%E2%84%96-1&Itemid=151

Портал навчальних електронних інформаційних комплексів – <http://neik.nlu.edu.ua>

Додаткові джерела:

Агарков М.М. Обязательство по советскому праву. – М., 1940.

Годэмэ Е. Общая теория обязательств. – М., 1948.

Гордон М.В. Система договоров в советском гражданском праве // Ученые записки Харьковского юридического института. – 1954. – Вып. 5. – С. 65-87.

Иоффе О.С. Обязательственное право.- М.: Юрид.лит., 1975.– 880 с.

Красавчиков О.О. Юридические факты в советском гражданском праве. – М.: Госюриздат, 1958. – 183 с.

Малеин Н.С. Возмещение вреда причиненного личности.- М.: Юрид. лит., 1965. – 230 с.

Матвеев Г.К. Основания гражданско-правовой ответственности . М.: Юрид. лит., 1970. – 311 с.

Стефанчук Р.О. Захист честі, гідності та репутації в цивільному праві. – К.: Наук.світ, 2001. – 306 с.